

Laatuporinat 2021: Kohti auditointia

Saija Halminen: Tervetuloa kuuntelemaan Lapin yliopiston Laatuporinat –podcast-sarjaa, jonka tavoitteena on käydä läpi esimerkiksi yliopiston laadunhallintaa ja auditointia toiminnan kehittämistä varten. Lapin yliopisto auditoidaan tämän vuoden lopussa ja tämä auditointivierailu toteutetaan 1.—2.12.2021. Ja tähän auditointiin valmistautuminen on alkanut vertaisoppimisella, koulutuksen ja tutkimuksen sekä laatujärjestelmän osalta itsearvioinneilla. Ja nyt parhaillaan päivitetään laadunhallinnan dokumentaatiota sähköiseen muotoon. Tämän kertaisessa jaksossa meillä on vieraina Antti Syväjärvi ja Hanna Marttiini. Haluaisitteko te esitellä itsenne lyhyesti?

Antti Syväjärvi: Kiitos kutsusta. Antti Syväjärvi, Lapin yliopiston rehtori. Ollut reilun vuoden päivät tässä rehtorin työssä. Ja oma tausta ja päätehtävä on tuolla yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa hallintotieteiden oppiaineessa. Hallintotieteen professorina toimin siinä.

Hanna Marttiini: Hei vaan kaikille. Minä olen Hanna Marttiini, Lapin yliopiston laatupäällikkö ja tässä pestissä ollut nyt reilun vuoden ajan.

Saija Halminen: Kiitoksia. Aloitetaan meidän kysymyksillä. Ensimmäinen kysymys Antti sinulle kuuluu näin, että mikä on rehtorin rooli tässä laatutyössä?

Antti Syväjärvi: No niin, se onkin tärkeä kysymys ja samalla iso kysymys. Mikä on rehtorin rooli laatutyössä? Siihen voisi oikeastaan vastata kahdella tavalla. Elikkä, jos ajatellaan tällainen virallisempi tai teknisempi vastaus, niin se rehtori roolihan tulee esimerkiksi sieltä yliopiston hallintojohtosäännöstä. Siellä on määritelty rehtorin tehtäviä ja yksi rehtorin tehtävä muiden joukossa on vastata laadunhallinnasta, laatutyöstä, että se on järjestetty yliopistossa. Elikkä siinä mielessä tehtävä on ikään kuin olla luomassa sitä puitetta ja mahdollisuutta, että laatutyö on olemassa, elää vahvasti ja sitä tehdään yliopistossa. Sitten toinen puoli on ehkä siinä sitten, että kun puhutaan rehtorin roolista, kun rehtorin tehtävänä yliopistoissa on johtaa sitä yliopiston operatiivista toimintaa, niin tietysti se laatutyön johtaminen tulee myös siinä mukana. Ja se, mitä sanotaan siellä johtosäännössä ja mihin niillä laadunhallinnan periaatteella pyritään, niin tietenkin niiden toteuttaminen omassa roolissa, omassa työssä. Ja jollakin tavalla olla osa sitä tiimiä, joka perään katsoo, että se sitä laatutyötä aidosti toteutetaan siinä yliopistotyön arjessa; opetuksen, koulutuksen, tutkimuksen arjessa, että se toteutuu. Tämä tällainen valvonta tai seuranta liittyy myös sitten siihen rehtorin rooliin. Ja totta kai viimeisenä tähän liittyy sekin, että myös siinä omassa roolissa tai tehtävässä, siinä rehtorin tehtävässä, pitää pyrkiä toimimaan sen mukaan, mitä väitetään sitten siinä laatutyön kokonaisuudessa, että se haastaa myös henkilökohtaisesti.

Saija Halminen: Niin niinpä. Sitten seuraavana kysymyksenä on, että miten laadunhallinta näkyy strategisessa johtamisessa?

Antti Syväjärvi: No strategisessa johtamisessa laadunhallinta varmasti näkyy eri tavoin. Mutta minä ehkä jotenkin puristaisi sen lyhyesti siihen, että siinä johtamistyössä se laatu on — tai strategisessa johtamistyössä, jota tehdään siis tiiminä ja on paljon esihenkilöitä erilaisissa johtotehtävissä — niin pyritään siihen, että jälleen katsotaan sen laatutyön perään, valvotaan, kontrolloidaan sitä. Valvominen on huono sana, mutta ehkä sen laadun kontrollointi. Suunnitellaan, kun johtamistyö on suunnittelua, se on valmistelua, päätöksentekoa. Niin sitä laatua myös suunnitellaan alati ja laadunvarmistuksellisia asioita varmaan on juuri tämä, että ikään kuin koordinoidaan, valvotaan, seurataan siis sitä, että jos tapahtuu virheitä tai jos on puutteita. Yhtä lailla, jos jossakin asiassa on onnistuttu, on tällaisia positiivisia, myönteisiä signaaleja, niin niitäkin ikään kuin varmistetaan ja

seurataan. Ja sitten minusta tosi tärkeitä on myös se, että se ei ole mitään alituista varmistamista ja kontrollia. Pitää olla valmis myös parantamaan ja kehittämään jatkuvasti. Elikä parantaminen, opiksi ottaminen, ikään kuin muutosten tekeminen, niin se on hyvin tärkeitä. Sehän on auditoinnissakin se periaate, että kuuden vuoden välein ikään kuin katsotaan, mitä on tapahtunut ja onko otettu opiksi ja onko synnytetty jotain uutta. Niin se on tärkeitä, että se ei tapahdu kuuden vuoden välein, että se on toisten toimesta pelkästään, että myös itse sitä keräämme palautetta siitä, ollaan valmiita parantamaan.

Saija Halminen: Joo. Ja viimeisenä ihan tämmöinen yksinkertainen pieni aihe, että mimmoinen on laadukas yliopisto.

Antti Syväjärvi: Laadukas yliopisto. Joo, pieniä nämä kysymykset. Jos yrittäisi lyhyesti vastata, niin minun mielestäni se laatu tulee aina paljolti siitä, myös yliopiston kohdalta, että kuinka hyvin se toimii tai tekee sitä, mitä varten se on olemassa. Ja yliopiston olemassaolon oikeus ja tehtävä liittyy korkeimpaan opetukseen, koulutukseen, tutkimukseen. Ja toki meillä on tärkeitä tehdä tätä sidosryhmätyötä. Eli mielestäni laadukas yliopisto syntyy siitä, että se pystyy tätä perustehtäväänsä toteuttamaan mahdollisimman hyvin. Ja myös siitä, että se on kriittinen, se on vastaanottavainen, se on kehitys-, muutosmyönteinen. Eli laatuun liittyy tämä seuranta, kontrolli, varmistaminen, että se yliopisto, laadukas menee myös eteenpäin. Se ei pysähtyneisyyden tyysija tai semmoinen historiallinen reliikki jostakin.

Saija Halminen: Kiitos Antti. Hanna, mitkä ovat kolmannen auditoinnin arviointialueet?

Hanna Marttiini: No nämä auditointikerroksen arviointialuetta jaetaan neljään osioon. Eli ensimmäinen on tämä osaamista luova korkeakoulu, joka sisältää nämä koulutukseen liittyvät suunnittelun, toteutuksen, sen arvioimisen ja kehittämisen. Toisena on vaikuttava ja uudistava korkeakoulu. Elikä tämä osa alue liittyy sitten tutkimukseen, kehitys- ja innovaatiotoimintaan sekä taiteellisen toiminnan vaikuttavuuteen. Elikä puhutaan tämmöisestä YVV, yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta ja vuorovaikutuksesta. Kolmas teema on tämmöinen kehittyvä ja hyvinvoiva korkeakoulu. Eli siinä sitten arvioidaan meidän oman laatu järjestelmän toimivuutta, sen kehittämistä, henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvointiin liittyviä teemoja. Neljäntenä on sitten tämmöinen oppiva organisaatio. Eli olemme itse valinneet arviointialueen, meidän oman profiilin ja strategian kannalta keskeisen alueen, josta me haluamme sitten tältä auditointiryhmältä kehittämispalautetta. Tätä ei varsinaisesti huomioida siinä auditoinnin arvioinnissa, mutta se on hirveän tärkeä meidän oman toiminnan kehittämisen kannalta. Ja meillä on siinä kohteena hanke- ja tutkimusyhteistyön nivominen kuvataidekasvatuksen koulutusohjelmassa. Eli taiteiden tiedekunnan kuvataidekasvatuksen koulutusohjelma on tässä mukana. No, näiden neljän arviointialueen lisäksi, voidaan sanoa, viidentenä alueena on vertaisoppiminen, mikä me olemme tehneet jo viime keväänä. Ja tässä vertaisoppimisessa oli kysymys siitä, että opitaan ja vaihdetaan tavallaan kokemuksia jostain alueelta toisen korkeakoulun kanssa. Ja me tehtiin tämä Helsingin yliopiston yliopistopedagogiikan keskuksen kanssa opiskelijapalautejärjestelmästä.

No sitten voisi vielä mainita, että tässä uudessa auditointimallissa korostuu opiskelijakeskeisyys. Mikä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että miten me mahdollistamme opiskelijoille joustavia opintopolkuja. Esimerkiksi vaikka, miten me tuetaan opiskelijoiden hyvinvointia? Ja sitten siinä myös korostuu kokeileva toimintakulttuuri. Eli, miten rohkaisemme uusiin kokeiluihin koulutuksen, tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan kautta. Ja näistä sitten tietenkin voi syntyä uusia käytänteitä ja toimintamalleja myös laajempaan käyttöön. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on tämmöinen kolmas keskeinen teema, mikä korostuu tässä mallissa. Että miten me tuotetaan uutta tietoa yhteiskunnan käyttöön? Miten se ilmenee esimerkiksi sivistyksenä, hyvinvointina, uuden tiedon hyödyntämisenä?

Ja tässä kierroksella ensimmäistä kertaa tämä koko auditointiaineisto toteutetaan sähköisessä muodossa. Elikkä me viedään kaikki nämä itsearviointiraportit Karvin digialustalle ja jonne myös saadaan Karvilta auditointiraporttivastine. Ja me olemme myös itse täällä yliopiston sisällä tehnyt tätä auditointiin valmistautumista ja laadunhallinnan dokumentaatiota ollaan sähköistetty ja otettu käyttöön tällainen oma laatuwiki.

Saija Halminen: No mitenäs sitten tästä eteenpäin?

Hanna Marttiini: No tuossa jo mainitsin tästä laatuwikistä. Eli olemme sitä rakentaneet ja edelleen tämä työ jatkuu tämän kevään osalta. Eli siellä uudistetaan tätä materiaalia ja päivitetään myös tätä laadunhallinnan dokumentaatiota. Ja jonne siis keskitetään koko yliopiston tämä laadunhallinnan dokumentaatio. Ja sen jälkeen me siirretään — mistä mainitsin jo tuossa edellä — vierailu nämä itsearviointiraportit sinne Karvin digitaaliseen alustaan loppukevään eli nyt touko-kesäkuun aikana. Ja sitten mahdollisesti sitä katsotaan vielä elokuun aikana. Sitten me ollaan julkaistu tällainen Laatuporinat –podcast-sarja, mitä nytkin parhaillaan tässä tehdään, jossa me käsitellään hyvin laajasti tätä laatutyötä ja laadunhallintaan liittyviä teemoja. Ja sitten me ollaan uudistettu laadunhallinnan verkkosivuja, Intraa ja näiden laatuwikin rakentamisen lisäksi. Ja tietenkin järjestetään henkilökunnalle infotilaisuuksia sitten tämän vuoden aikana vielä ja tästä itse auditoinnista ja siihen valmistautumisesta. Olemme sitten näiden, arviointialueissa meillä on erilaisia työryhmiä, joiden kanssa tehdään tätä yhteistyötä laatutyöhön liittyen ja tähän auditointiin valmistautumiseen. Osallistetaan laajasti henkilökuntaa ja opiskelijoita tähän työhön, koska yhdessä näin tätä laatutyötä tehdään.

Saija Halminen: Kiitos paljon.